

Toimintakertomus 2007

**KOULUTUKSEN
TUTKIMUSLAITOS**
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kannen kuvat:

Ravintola Lozzi, Jyväskylän normaalikoulu, Cygnaeus-lukio

Sisältö:

Kirsi Häkämies, Seija Mannila, Ulla Raiskila, Jouni Sojakka

Taitto ja kuvat:

Martti Minkkinen

SISÄLTÖ

- 4 Toiminnan rahoitus
- 5 Toimintalukuja
- 6 Johtaja ja johtokunta
- 7 Tutkimuksen vahvuusalueet
- 8 Järjestettyjä seminaareja
- 10 Väitöksiä, palkintoja ja tunnustuksia
- 12 Tutkimuslaitoksen uusia julkaisuja

TOIMINNAN RAHOITUS 2007

KOKONAISBUDJETTI 4,3 MILJ. EUROA

Yliopiston budjetti	2 415 500 €
Ulkopuolinen rahoitus	1 493 600 €
Maksullinen palvelutoiminta	131 500 €
Yliopiston sisäinen maksullinen palvelutoiminta	219 700 €

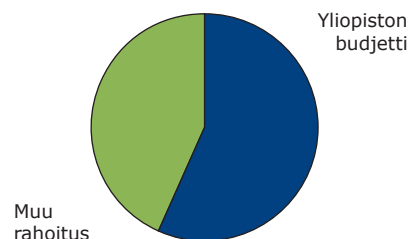
Ulkopuolinen rahoitus:

Opetusministeriö	456 300 €
Suomen Akatemia	264 800 €
EU	176 300 €
Kunnat ja kuntainliitot	125 700 €
Muut	470 500 €

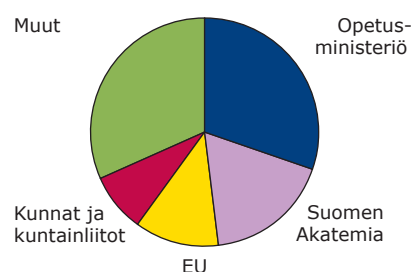
Maksullisen palvelutoiminnan tulot:

Kasvatus-lehti	57 600 €
Julkaisu- toiminta	49 000 €
Muu	24 900 €
Yliopiston sisäinen maksullinen palvelutoiminta	219 700 €

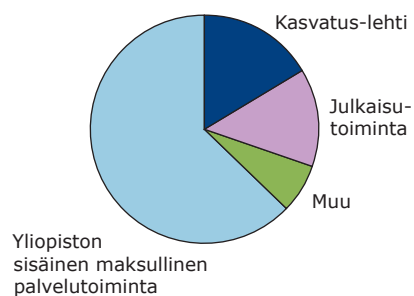
RAHOITUSLÄHTEET

ULKOPUOLINEN RAHOITUS

MAKSULLINEN PALVELUTOIMINTA

TOIMINTALUKUJA

	2007	2006
1. Julkaistut kirjat ja julkaisut, omat	17	18
2. Julkaistut kirjat ja julkaisut muualla	11	7
3. Julkaistut artikkelit		
• kansainväliset tieteelliset artikkelit	35	44
• kotimaiset tieteelliset artikkelit	63	60
• muut artikkelit	9	29
4. Pidetyt esitelmät		
• kansainvälisissä tieteellisissä kokouksissa	69	101
• kotimaisissa tilaisuuksissa	83	81
5. Jäsenyydet työryhmissä, toimikunnissa	86	84
6. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin ja konferensseihin	137	136
7. Asiantuntijatehtävät	171	161

JOHTAJA JA JOHTOKUNTA

JOHTAJA

Professori **Jouni Välijärvi**

JOHTOKUNTA 1.8.2005 – 31.7.2008

- PUHEENJOHTAJA

Vararehtori, professori **Matti Leino**, Jyväskylän yliopisto

- JÄSENET (varajäsenet)

Opetusneuvos **Armi Mikkola**, Opetusministeriö
(Suunnittelujohtaja Petri Pohjonen, Opetushallitus)

Professori **Pekka Neittaanmäki**, Jyväskylän yliopisto
(Professori Pekka Koskela, Jyväskylän yliopisto)

Professori **Pauli Kaikkonen**, Jyväskylän yliopisto
(Lehtori Aimo Naukkarinen, Jyväskylän yliopisto,
24.5.–23.12.2007 Professori Jouni Viiri, Jyväskylän yliopisto)

Pääsihteeri **Heikki K. Lyytinen**, Koulutuksen arviointisihteeristö
(Pääsuunnittelija Esko Korkeakoski, Koulutuksen arviointisihteeristö)

Rehtori **Jorma Lempinen**, Jyväskylän lyseo
(Johtaja Ulla Mutka, Jyväskylän ammattikorkeakoulu)

Erikoistutkija, dosentti **Marja Kankaanranta**, Koulutuksen tutkimuslaitos
(Professori Jussi Välimaa, Koulutuksen tutkimuslaitos)

Tutkija **Maarit Virolainen**, Koulutuksen tutkimuslaitos
(Erikoistutkija Jukka Törnroos, Koulutuksen tutkimuslaitos,
1.8.2007 alkaen Tutkija Sari Sulkunen, Koulutuksen tutkimuslaitos)

Tutkija **Raija Hämäläinen**, Koulutuksen tutkimuslaitos
(Tutkijakoulutettava Mira Huusko, Helsingin yliopisto, 21.11.2007 alkaen
Tohtorikoulutettava Noora Koskinen, Koulutuksen tutkimuslaitos)

TUTKIMUKSEN VAHVUUSALUEET

Oppimisen, opetuksen ja ohjauksen prosessit

Johtotiimi: Päivi Tynjälä, Marjatta Saarnivaara, Marja-Leena Stenström

Ihmislähtöinen tieto- ja viestintäteknikka oppimis- ja työympäristöissä

Johtotiimi: Päivi Häkkinen, Marja Kankaanranta, Maarit Arvaja

Oppimistulosten, opetuskuulttuurien ja koulutusjärjestelmien arviointi ja vertailu

Johtotiimi: Jouni Välijärvi, Pirjo Linnakylä, Pekka Kupari

Koulutus ja yhteiskunnan muutos

Johtotiimi: Jussi Välimaa, Päivi Tynjälä, Johanna Lasonen

Tutkimuksen vahvuusalueiden lisäksi laitoksen vahvuutena on metodologinen tutkimus ja tutkimusviestintä.

JÄRJESTETTYJÄ SEMINAAREJA

Virkisty Viriössä -työpajat 10.10.2006–13.3.2007

Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos, Suomen käsityön museo ja Jyväskylän kaupungin maahanmuuttajapalvelut järjestivät kuusi kertaa Viriö-työpajan. Viriö-toiminnassa käsityö toimii kulttuureja ja sukupolvia yhdistävänä siltana ja luo siten puitteet maahanmuuttajien, suomalaisten ja vähemmistöryhmien yhteisille tapaamisille. Vuoden 2007 teemoja olivat Afrikan ja Itä-Euroopan kulttuurit sekä Suomen perinteinen käsityö. Tilaisuudet olivat avoimia naisille, lapsille ja kaikille käden taidoista ja monikulttuurisessa ympäristössä toimimisesta kiinnostuneille.

Yliopistot laadunvarmistajina? -päättöseminaari 14.2.2007

Koulutuksen tutkimuslaitos järjesti yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmien tutkimus- ja kehittämishankkeen loppuseminaarin Helsingissä. Tilaisuudessa esiteltiin yliopistojen laadunvarmistuksen tilaa käsittelevän raportin tuloksia. Seminaariin oli kutsuttu osallistujia opetusministeriöstä, Korkeakoulujen arviointineuvostosta, Suomen yliopistojen rehtorien neuvostosta, kasvatustieteellisistä verkostoista, opiskelijajärjestöjen edustajia sekä tutkijoita.

Korkeakoulutuksen laadunvarmistus -koulutus 15.2.–9.11.2007

Koulutuksen tutkimuslaitos ja yliopiston Täydennyskoulutuskeskus järjestivät yhteistyössä Korkeakoulujen arviointineuvoston kanssa korkeakoulutuksen laadunvarmistuskoulutuksen Jyväskylässä. Koulutuskokonaisuus (11 päivää) rakentui viidestä moduulista: 1. Korkeakoulut laadunvarmistuksen kontekstina, 2. Laatu liikkeellä – laadunvarmistus kansainvälisenä, kansallisena ja paikallisena ilmiönä, 3. Käsitteistä toimintaan: laadunvarmistusjärjestelmän osatekijät, 4. Laadunvarmistuksen näkökulmat ja työkalut, 5. Laadunvarmistus suomalaisissa korkeakouluissa: kokemuksista oppiminen ja tulevaisuuden haasteet. Koulutuksen kohderyhmiä olivat ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen eri tasoilla laatutyöstä vastaavat ja sitä kehittävät henkilöt.

PISA-paneeli 21.4.2007

Koulutuksen tutkimuslaitos järjesti Jyväskylän ensimmäisten kirjamesujen yhteydessä PISA-paneelin. Tilaisuuteen oli kutsuttu opettajia, opetushallinnon edustajia, vanhempia ja kaikkia PISA-tutkimuksesta kiinnostuneita. Paneelin tarkoitus oli välittää PISA-tietoa alueellisesti ja järjestää kutsutuille mahdollisuus tavata ja haastatella PISA-tutkijoita. Paviljongin Alvar-salissa oli runsas yleisö, ja panelisteina toimivat Koulutuksen tutkimuslaitoksen PISA-asiantuntijat sekä opettajien ja rehtoreiden edustajat.

Ikäluokat pienenevät – mistä työntekijöitä vuonna 2015?

Aamupäiväseminaari 8.6.2007

Laitoksen TET-tori -hankkeen aamupäiväseminaari kokosi koulutus- ja elinkeinoelämän edustajia pohtimaan keinoja nuorten työelämän ja eri ammattien tuntemuksen lisäämiseksi. Jyväskylän yliopistossa järjestetyn seminaarin teemoina olivat muun muassa maakunnan yhteistyö osaavan työvoiman turvaamiseksi, miksi työnantajat satsaavat nuoriin, ja miten lisätä nuorten työelämän ja eri ammattien tuntemusta.

Kiinni ammattiin – ote opintoihin -seminaari 26.9.2007

Koulutuksen tutkimuslaitos järjesti yhteistyössä Opetushallituksen ja Jyväskylän ammattioppilaitoksen kanssa valtakunnallisen ammatillisen peruskoulutuksen seminaarin Jyväskylässä. Seminaarissa esiteltiin Opetusministeriön ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen vähentämistä koskeneen hankkeen tuloksia. Opetusministeriön toimeksiantotutkimuksen tulosten esittelyn lisäksi ohjelmassa oli paneelikeskustelu asiasta. Avoimeen tilaisuuteen oli kutsuttu mm. ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen sekä opetushallinnon ja työvoimatoimistojen edustajia.

Peda.net kouluverkon 10-vuotisjuhlaseminaari 28.11.2007

Peda.net-hanke käynnistyi Jyväskylässä kymmenen vuotta sitten. Nyt maakunnallisesta hankkeesta on kasvanut koko Suomen kattava verkosto, jota käyttävät kymmenet tuhannet opettajat, opiskelijat ja vanhemmat eri puolella Suomea. Peda.netin 10-vuotisjuhlaseminaari pidettiin Jyväskylässä. Seminaarin teemoja olivat visiot tieto- ja viestintätekniikan käytöstä opetuksessa ja oppimisessa, yliopistollisen osaamisen tuotteistaminen ja yritysyhteistyö, kilpailukykyinen koulutusosaaminen ja tieto- ja viestintätekniikan opetusikäntön kehittämistä tukeva tutkimus. Seminaariin osallistui kouluverkon käyttäjiä, opetustoimen, opetushallituksen ja yritysten edustajia sekä tutkijoita.

VÄITÖKSIÄ, PALKINTOJA JA TUNNUSTUKSIA

Väitökset

FM INGA ARFFMANIN soveltavan kielitieteen väitöskirja *The Problem of Equivalence in Translating Texts in International Reading Literacy Studies* (Vastaavuuden ja vertailukelpoisuuden ongelma kansainvälisiä lukukokeita käännettäessä) tarkastettiin 14.9.2007 Jyväskylän yliopiston humanistisessa tiedekunnassa. Vastaväittäjänä toimi dosentti Sauli Takala ja kustoksena professori Minna-Riitta Luukka.

FL PASI REINIKAISEN kasvatustieteen (OKL) väitöskirja *Sequential Explanatory Study of Factors Connected with Science Achievement in Six Countries: Finland, England, Hungary, Japan, Latvia and Russia. Study based on TIMSS 1999* (Luonnontieteelliseen osaamiseen yhteydessä olevat tekijät kuudessa maassa: Suomessa, Englannissa, Unkarissa, Japanissa, Latviassa ja Venäjällä. TIMSS 1999 jatkotutkimus) tarkastettiin 26.10.2007 Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnassa. Vastaväittäjänä toimii professori Svein Lie (Oslo yliopisto) ja kustoksena professori Jouni Viiri.

YTM DAVID HOFFMANIN yhteiskuntapolitiikan väitöskirja *“The Career Potential of Migrant Scholars in Finnish Higher Education: Emerging Perspectives and Dynamics”* (Akateemisten siirtolaisten uramahdollisuudet suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä: dynamiikkaa ja uusia näkökulmia) tarkastettiin 17.11.2007 Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa. Vastaväittäjänä toimi professori Christine Musselin (Centre de Sociologie des Organisations Sciences Po, Paris) ja kustoksena professori Marja Järvelä.

FM SARI SULKUSEN suomen kielen väitöskirjan *“Text Authenticity in International Reading Literacy Assessment. Focusing on PISA 2000”* (Tekstien autenttisuus kansainvälisissä lukutaidon arviointitutkimuksissa: PISA 2000) tarkastettiin 17.11.2007 Jyväskylän yliopiston humanistisessa tiedekunnassa. Vastaväittäjänä toimi professori Karin Taube (Uumajan yliopisto) ja kustoksena emeritusprofessori Matti Leiwo.

KM PASI SAVONMÄEN kasvatustieteen (OKL) väitöskirja "Opettajien kollegiaalinen yhteistyö ammattikorkeakoulussa. Mikropoliittinen näkökulma opettajuuteen" tarkastettiin 30.11.2007 Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnassa. Vastaväittäjänä toimi dosentti Pasi Sahlberg Helsingin yliopistosta ja kustoksena professori Pauli Kaikkonen.

FK TAINA SAARISEN soveltavan kielitieteen väitöskirjan "Quality on the Move. Discursive construction of higher education policy from the perspective of quality" (Laatu liikkeessä. Korkeakoulupolitiikan diskursiivinen rakentuminen laadun näkökulmasta) tarkastettiin 7.12.2007 Jyväskylän yliopiston humanistisessa tiedekunnassa. Vastaväittäjänä toimi professori Gary Rhoades (University of Arizona, Yhdysvallat) ja kustoksena professori Minna-Riitta Luukka.

Palkinnot ja tunnustukset

- Tieteellisen tiedon julkistamispalkinto Jouni Välijärvelle
- Raimo Vuorinen ohjauksen kansainvälisen keskusjärjestön (IAEVG) hallitukseen

TUTKIMUSLAITOKSEN UUSIA JULKAISUJA

KIRJAT

Jani Ursin – Jussi Välimaa (toim.)

KORKEAKOULUTUS TEORIASSA

Näkökulmia ja keskustelua

Leena Alanen – Veli-Matti Salminen – Martti Siisiäinen (toim.)

SOSIAALINEN PÄÄOMA JA PAIKALLISET KENTÄT

Marja Kankaanranta – Anna Grant – Pirjo Linnakylä (Eds.)

E-PORTFOLIO

Adding Value to Lifelong Learning

Marjatta Lairio – Minna Penttilä (toim.)

OPISKELIJALÄHTÖINEN OHJAUS YLIOPISTOSSA

Jouni Välijärvi – Pekka Kupari – Pirjo Linnakylä – Pasi Reinikainen

– Sari Sulkunen – Jukka Törnroos – Inga Arffman

THE FINNISH SUCCESS IN PISA – AND SOME REASONS BEHIND IT 2

PISA 2003

Pirjo Linnakylä – Inga Arffman (Eds.)

FINNISH READING LITERACY

When quality and equity meet

Birgitta Mannila – Raija Hämäläinen – Kimmo Oksanen (toim.)

PELAA JA OPI

Räätälöityjä verkkopelejä ammatilliseen oppimiseen

SARJAJULKAISUT

Johanna Pöysä

IN SEARCH FOR THE CONCEPTUAL ORIGIN OF UNIVERSITY STUDENTS COMMUNITY IN A CONFLUENCE OF ON- AND OFFLINE LEARNING ENVIRONMENTS

Ethnographies in Technology-Rich, Multi-Sited Fields of Study

Inga Arffman

**THE PROBLEM OF EQUIVALENCE IN TRANSLATING TEXTS
IN INTERNATIONAL READING LITERACY STUDIES**

**A text analytic study of three English and Finnish texts
used in the PISA 2000 reading test**

Pasi Reinikainen

**SEQUENTIAL EXPLANATORY STUDY OF FACTORS CONNECTED
WITH SCIENCE ACHIEVEMENT IN SIX COUNTRIES: FINLAND,
ENGLAND, HUNGARY, JAPAN, LATVIA AND RUSSIA**

Study based on TIMSS 1999

Pasi Savonmäki

**OPETTAJIEN KOLLEGIAALINEN YHTEISTYÖ
AMMATTIKORKEAKOULUSSA**

Mikropoliittinen näkökulma opettajuuteen

Seija Nykänen – Merja Karjalainen – Raimo Vuorinen – Lea Pöyliö

**OHJAUKSEN ALUEELLISEN VERKOSTON KEHITTÄMINEN
– POIKKIHALLINNOLLINEN JA MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ
VOIMAVARANA**

Jani Ursin

YLIOPISTOT LAADUN ARVIOIJINA

Akateemisia käsityksiä laadusta ja laadunvarmistuksesta

Matti Taajamo – Sauli Puukari

**MONIKULTTUURISUUS JA MONIAMMATILLISUUS
OHJAUS- JA NEUVONTATYÖSSÄ**

Päivi Vuorinen – Sakari Valkonen

KORKEAKOULUTUKSESTA TYÖELÄMÄÄN

Työhön sijoittuminen ja työelämävalmiudet kaupan ja tekniikan alalla

Ellen Piesanen – Ulla Kiviniemi – Sakari Valkonen

**OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMAN
SEURANTA JA ARVIOINTI**

**Opettajientäydennyskoulutus 2005 ja seuranta 1998–2005
oppiaineittain ja oppialoittain eri oppilaitosmuodoissa**

Maarit Virolainen – Sakari Valkonen

KIIREAVUSTA INNOVATIIVISTEN TIETOYHTEISÖJEN VAHVISTAMISEEN

**Ammattikorkeakoulujen työelämäkumppanit ja yhteistyö
harjoittelujen järjestämiseksi**

